

# COSINZEANA

REVISTA · ILUSTRATA · INTEMEIATA  
 ÎN · 1911 · APARE · LA · 10 · SI · 25 · ALE  
 FIECAREI · LVNI · DIRECTOR :  
 SEBASTIAN · BORNEMISA



BCU Cluj / Central University Library Cluj

ABONAMENTUL:  
 PE UN AN 120 LEI — 1/2 AN 60 LEI  
 ÎN STREINĂTATE 200 LEI PE AN  
 EXEMPLARUL 5 LEI



REDACTIA · SI · ADMINISTRATIA  
 CLUJ · PIATA · CVZA-VODA · 16 =

## Sfințenia unui templu

Un nou subiect de conversație, puțin obicinuit la noi înainte de războiu, e primit în tot mai multe familii intelectuale dela noi: divorțurile. Aproape nu treci printr'un oraș cu populație românească, în care, poftit fiind la un prânz, să nu auzi vorbindu-se despre acest subiect. În centrele mai mari el a ajuns aproape banal.

Odată cu înfăptuirea României-mari, dincoace de Carpați a început un adevărat exod al clasei noastre intelectuale, și într'o măsură destul de însemnată, a clasei noastre țărănești. Dela sate la orașele, dela acestea la orașe, dela orașe mai mari la centrele de județ, și în măsură mai mică, dela acestea la capitală. Notari, subnotari, au ajuns pretori, primpretori, în administrațiile județene sau în administrații financiare; învățătorii dela sate au ajuns revizori sau învățători la școlile de stat dela oraș; un număr însemnat de preoți au trecut în administrație. Advocați au ajuns șefi de oficii mari, prefecti, deputați etc.

O parte destul de însemnată dintre țărani cărțurari ai satelor, oameni mai tineri sau chiar feciori, au trecut în jandarmerie, la căile ferate, în serviciul de poliție al orașelor.

Un adevărat exod dela periferii spre centru. Un exod în mare parte necesar și folositor, atât pentru naționalizarea serviciilor publice, cât și pentru a da un colorit mai românesc orașelor atât de străine dela noi.

Este adevărat că afară de aceste necesități de ordin național, au mai contribuit și alte motive la pornirea exodului dela sate spre orașe: obicinuițele nefaste câștigate în vremea războiului mondial. De pildă: mulți dintre intelectualii satelor care au făcut trei-patru ani pe fronturile de luptă cu grade de ofițer, au crezut că nu se vor mai simți bine în slujba grea de mai înainte. S'au obicinuit cu așa numita „societate“, cu nevoile unei civilizații care molesesc atât de curând caracterul, cu traiul bun, cu servicii, dar mai ales cu bani mulți.

Chiar dintre feciorii sau bărbații tineri ai satelor, ceice au făcut trei-patru ani de războiu, iar alții cincisase ani neîntrerupți de armată, n'au mai simțit nici o plăcere să se apuce de slugărit, după ce au venit la vatră. Ei au dat contingentul

cel mai mare al emigranților la orașe.

Societatea aceasta e în continuă fierbere, ca la o nouă așezare, cum e și firesc, dar ceace e adânc regretabil e faptul că în fierberea aceasta evaporează tocmai principiile cele mai sănătoase care au dat tăria vechilor așezări din care au plecat. În atingere cu civilizația mulți dintre noii descălecați cred că fac lucrul cel mai potrivit cu noua lor poziție socială. Când se desbracă de haina tradiționalei țineri la legi și datini, la lucrurile sfinte.

Dintre aceste lucruri sfinte cel mai pângărit ieasă din anii acestor noi așezări, templul căsătoriei.

La noi în Ardeal deși nu s'a putut vorbi înainte de războiu de o austeritate engleză sau italiană în ce privește sfințenia căsătoriei, totuși se puteau număra pe degete divorțurile din clasele intelectuale din scurgerea unui an, și adeseori n'aveai ce număra pe degetele dela amândouă mâinile. Erau regiuni întregi unde treceau decenii fără a se pomeni de divorț atât în clasele intelectuale cât și în cele țărănești.

Azi lucrurile s'au schimbat. Războiul a adus distrugerea multor căsnicii țărănești, iar exodul la orașe a svârțit sămânța descompunerii morale în multe căsnicii de ale intelectualilor.

Și ici și dincolo auzi că fie bărbatul, fie femeia „nu mai poate suporta traiul împreună“, și e silit să „dea divorț“. Bărbatul, în cele mai multe cazuri, nu-și mai crede soția potrivită să „reprezinte“ familia în noua ipostasă socială. Era bună la sate, la un orașel mai mic, când poziția lui socială nu însemna nimic. Dar acum?

Femeile eșite proaspăt la oraș sunt amețite de lux și de ocazia păcatului prea rară, ori cu totul absentă, la sate, sau în orașele mai mici.

Buna mentalitate patriarhală de odată care vedea în căsătorie un templu sfânt, e atinsă și ruinată într'o clipă de atingerea... civilizației dela oraș, de pildă pe care o au subț ochi.

Familii în care bărbatul și femeia au trăit zece ani ori și mai mulți în desăvârșită înțelegere și credință, se distramă. Suntem în pragul unei plăgi sociale care nu a ros până azi la temelii morale ale familiei românești de dincoace de Carpați.

Sfințenia căsătoriei începe să nu fie mai apreciată decât celelalte lucruri sfinte: în toate e o năvală spre „lumea bună“, o năvală, de multe ori, „din principiu“, pentru a dovedi gradul de... civilizație.

Cei mai mulți dintre cei cu divorțul la noi sunt tipuri bune de condeiu unii Caragiale. Sunt ridicoli și ar fi vrednici de ironia cea mai mușcătoare.

Numai cât mai mult decât de material de satiră, neamul nostru are azi nevoie de un material omenesc sănătos, și e o primejdie națională să se corupă și cel bun în loc de a se regenera și cel pornit spre descompunere. Societatea noastră, ea însăși, are datoria de a opri în prag aceasta primejdie ce amenință cu distrugere familia, și prin ea, tăria vieții morale a neamului.

Ag.

### *In lumea mea.*

*In lumea mea de visător,  
Pierdut, uitat, un meteor  
Cu raze stinse, chip blăjin,  
Plutesc un vaier, un suspin.*

*In lumea mea sunt fericit,  
Când valul lumii s'a oprit  
Cu murmuru-i de cucuvea,  
Departa de chilia mea.*

*In lumea mea de eremit,  
Un stol de patimi adormit  
Pe pale flori de trandafir  
La margine de cimitir*

*Adie-un vânt încetșor  
Și se deșteaptă iar un dor  
Și dorul se preface'n cânt,  
Cernitul bocet de mormânt.*

*Dulci psalmodii eoliene  
In ritm lugubru trec a lene  
Purtând spre guri de ocean  
Comoara lor de-amar, de-alean.*

*In lumea mea pătrunde des  
A lumii jale și eres  
Și din sihastru 'ngândurat  
Devin păgân și revoltat.*

I. B. Albescu

## Francezii în Ruhr

Magnații cărbunelui. — Toleranța franceză.

Toată lumea consideră astăzi ocuparea regiunii miniere germane, ca o necesitate pentru siguranța Franței și a omenirii întregi. Regiunea Ruhrului este stăpânită de câțiva magnați ai cărbunelui, grupați în sindicat, cari au în serviciul lor peste o jumătate de milion de muncitori, al căror viitor și viață este în mâna acestor stâlpi ai Germaniei militariște și revanșiste.

Cu toate acestea magnații aceștia și lumea funcționarilor, dintre cari cei mai șoviniști au fost expulzați, nu constituie Ruhrul. Ruhrul este în primul rând stratul acela colosal de cărbune ascuns aci în interiorul scoarței pământului. Ruhrul este gruparea aceea considerabilă de mine și de uzine, pe cari unii dintre „magnații”, cari s'au refugiat în Germania neocupată, nu le-au putut lua cu ei în bagaje. Ruhrul în fine este armata aceea de 550.000 de muncitori proletari, cari din punct de vedere social sunt dușmanii plutocrației germane, acaparatoarea acestor averi considerabile.

Magnații fugari la Berlin și Hamburg nu fac astăzi decât să agite prin fel și fel de manevre și promisiuni aceasta masă puternică de mineri, cari ar putea foarte bine spune; Ruhrul suntem noi iar nu voi exploatareii fugiți dinaintea ocupanților.

Dacă considerăm mai amănunțit gestul Francezilor am putea să dăm ocupațiunii două caractere, unul material și altul moral.

Într'adevăr de patru ani de zile, de când s'a semnat tratatul de pace Germanii n'au făcut altceva decât să-și bată joc de condițiile tratatului și să privească cu indiferență toate cererile francezilor. Feudalitatea și militarismul german voalate de o falsă democrație agită încontinuu împotriva despăgubirilor de război, provocând prin aceasta atitudine dușmănoasă o neliniște generală.

Germanii au uitat prea de grabă ravagiile cauzate pe teritoriul francez în decurs de patru ani de zile și în loc să plătească aceste pagube, ei le ignorează și se gândesc la revanșă.

Bine, că Francezii au observat cu un ceas mai curând intențiile germane și au venit să ocupe tocmai partea aceea din teritoriul german, care prin bogățiile sale, și prin con-



Din Ruhrul ocupat. Copiii muncitorilor nemți se adună împrejurul bucătăriilor franceze, privind cu jind la mâncare. Soldații le dau celorsăraci adesea din porțiile lor.



Din Ruhrul ocupat. Automobile blindate și autocamioane franceze sosind la Bochum, în 15 Ianuarie.

cursul imens ce l'ar putea da cu uzinele sale unei noi porniri războinice, formează un permanent pericol pentru siguranța și liniștea lumii întregi.

Aceasta este partea morală, pe care se bazează ocupația Ruhrului.

Norocul armelor s'a întors de data ceasta împotriva cutropitorilor Francezi. Cu toate acestea însă Francezii sunt de o blândea și o toleranță excesivă. Și parcă au uitat că în

decurs de patru ani cele mai bogate provincii ale lor au fost distruse, orașele rase de pe suprafața pământului, bogățiile lor nimicite, femeile insultate și batjocorite. Ei au uitat, de crimelile și desolarea, ce s'a abătut asupra nordului țării lor în decurs de 52 de luni.

Astăzi, când ar putea să-și ia revanșa dau dovadă de un excelent spirit de umanitate, căci și în cazuri de insulte grave la adresa lor, ei

aplică pedepse de o rară toleranță. Astfel în cazul celor șase proprietari de mine, și anume Thyssen, Kesten, Olfe, Tengemann, Spindler și Wüstenhoffer, cari s'au opus ordinilor de rechiziție a cărbunelui, ei au fost judecați la neînsemnate sume de bani, pe câtă vreme germanii în cazuri analoge îi puneau la zid. Dealtcum nici în ce privește rechiziția cărbunelui francezii nu arată destulă energie. După ultimele informațiuni direcțiunea căilor ferate din Essen a primit dela exploatarea miniere în ziua de Vineri, 26 Ianuarie, o cerere de 16.600 de vagoane. Dintre acestea 14000 au fost furnisate și 13000 din ele încărcate cu cărbune și dirijate spre interiorul

Germaniei, în loc, ca Francezii să pună mâna pe ele. De aci se poate vedea, că ocupanții caută mai mult prin bună înțelegere să profite de situația în care se găsesc.

Din anumite motive, pe cari nu le vom schița aci, atât America, cât și Anglia nu s'au solidarizat cu acțiunea franceză în Ruhr. Poate că nu peste mult vor reveni asupra acestei deciziuni, recunoscând dreptatea Franței, de a ocupa o regiune, de unde avea să pornească în curând un nou incendiu.

Deocamdată trupele americane și o parte din cele engleze, cari ocupau regiunea de Nord a Rinului s'au retras, lăsând loc trupelor franceze.

ruesc diferitele virtuți și calități frumoase ca și florile cele mai parfumate și delicate într'un minunat parc. Iubirea de patrie, devotamentul, modestia, bunătatea, sunt tot atâtea flori ale unei inimi distinse.

Fiind diferite flori simbolul acestor virtuți și a altor lucruri abstracte, s'a născut limbajul florilor, care pe timpul cavalerismului era foarte întrebuițat. Dacă nu voiai ca toată lumea să știe despre sentimentele tale, te foloseai de drăgălașele și discretele flori, vestitoarele dragostei tale. Cavalerul își chema dama la dans prin o floare, dacă ea o primea era semnul că dansează cu el. Trubadurii primesc ca recompensă flori de aur și de argint.

Florile duc un rol însemnat în viața noastră. Nu este nici o manifestație — fie aceasta o modestă și intimă sărbătoare familiară, ori o grandioasă serbare socială — la care florile să nu aibă locul cuvenit. Toate serbările ne par mai frumoase dacă le facem în mijlocul acestor suave și gingașe ființe. În unele cazuri se face adevărată risipă cu florile. Vechii Romani cheltuiau sume enorme pe flori la câte o masă festivă și puneau trandafiri și în bucate și în becuturi. Nici la cele mai triste evenimente din viață nu lipsesc florile. Ultimul salut unei ființe iubitoare, care ne părăsește pentru totdeauna, îl cuprindem într'o cunună de flori, ele însoțesc pe iubitul nostru pierdut până în pământul rece și umed.

Făcându-se din flori, diferite parfumuri și oleiuri și în viața economică își au rolul lor destul de important. Mii și mii de oameni își câștigă pâinea de toate zilele lucrând la extragerea parfumului din delicatele petale ale frumoaselor flori.

Cu cât un popor e mai înaintat în cultură cu atât și cultul florilor a luat un avânt mai mare, cultivându-se cele mai felurite flori și dintr'o floare sute și sute de varietăți.

Coloarea florilor depinde de materia colorantă ce se află în celulele plantei. Clima încă e hotărâtoare. În apropierea poliilor, coloarea pe care o întâlnim mai ales e cea albă; la equator găsim flori cu colorile cele mai vii, pe când mai sus aceasta intensitate a colorilor scade.

Florile aveau rolul lor însemnat încă la popoarele vechi; așa roza era considerată chiar de ei „regina florilor”, care numire i-a rămas



Din Ruhrul ocupat. Trupele americane se retrag din ținutul cuprins de francezi defilând sărbătorește pe dinaintea drapelului Franței glorioase.

## Flori — Crysanteme\*

Eternul decor al bătrânului pământ sunt florile, aceste fermecătoare fiice ale frumoasei zine: Flora. Câtă plăcere simțim când după ceasurile grele de munca de peste zi, ne putem delecta într'o grădină plină cu fel de fel de flori, cari se scaldă în admirabilele nuanțe ale diferitelor colori și într'un balsam îmbătător. Câtă poezie găsește un suflet ales într'un câmp întins, liniștit, presărat cu mii și mii de flori de mac — roșii ca sângele — și cu mândre margherite albe.

După o iarnă grea, când natura

\* Conferință ținută la deschiderea expoziției de crysanteme, aranjată de Reuniunea femeilor române din Beiuș și jur, în Beiuș.

nu ne înveselește ochii cu frumosul și verdele decor al ei, când nu vedem decât imensul cearșaf de zăpadă ce se întinde ca un lîntoliu pe tot cuprinsul, câtă bucurie simțim, când găsim un mic ghiocel, ivindu-se la primele raze de soare, sau când zărim sub iarbă, ridicându-și căpșorul modesta și blînda viorea. Ne vestesc doar primăvara și cu ea zile pline de viață, de speranțe noi, de bucurii noi și de frumuseți noi.

Floarea seamănă mult cu inima omului. O floare înflorită e ca o inimă plină de speranță și viață, iar cea ofilită ne simbolizează inima moartă, zdrobită de durere.

În inima omului nobil se înși-

și până în zilele noastre. Dar pe lângă trandafirul cel maiestros erau timpuri când și câte o altă floare era la modă; așa în Franța într-o vreme crinul, apoi tot acolo sub Louis XIV lealeaua (tulipanul) — care și la Turci e floarea favorită — mai târziu sub Louis XVI locul de frunte îl ocupă iar trandafirul, care era și floarea de mare însemnătate a Egiptenilor. În o parte a Indiei se bucură de întâietate iasomia îmbătătoare, iar în Africa de nord reseda. Georginele, Dhaliele admirabil colorate ne vin din Mexic, crinul din Palestina. Hortensia e din Iaponia; tot aceasta țară fermecătoare e patria și a frumoaselor crysanteme.

În poezii florile încă ocupă un loc considerabil. Poezii tuturor vremurilor s'au ocupat de flori, exprimând admirația lor față de aceste ființe dragălașe. În poezia românească încă e cântată floarea; Coșbuc spune într'un loc:

„Și roșu se 'ntinde prin vale  
Năvalnicul mac.“

Tot Coșbuc are poezia: *Floarea soarelui și macul*, în care zice:  
Se 'ntrebau vorbind odată,  
Două flori pe șes:  
„Vecinic stai îngândurată  
Roșie și mândră floare!  
Ce-ai pe suflet de te doare  
Și suspini ades?“

— „Stau așa! Mi-e dus și gândul  
Și mi-e somn mereu.  
Dar tu capul tău plecându-l  
Pentru ce ești tot trudită?“  
— „Cum n'aș fi, căci nedurmită  
Sunt în veci și eu.“

În deobște poezia populară e cunoscută că scoate cele mai plastice motive și comparații din lumea florilor.

„Frunză verde doi bujori,  
Are mama doi feciori“.

Sau:

„Foaie verde ș'-o lălea  
Doamne la inima mea“.

Apoi:

„Bădiță, floare gheorghină“

Și:

„Că mi-o voi preface  
În fragedă floare  
Floare de cicoare  
Cu ochi după soare“.

Iată ce spune flăcăul din Bihor:

„Nană când oi muri eu  
Vino la mormântul meu  
Și-mi seamănă siminic  
C'am fost tinăr și voinic.  
Și-mi seamănă cărușele  
C'am fost tinăr și cu jele“.

Sau:

„Trandafir întinde fir  
La nana pe cea șir,  
Trandafiță 'ntinde viță  
La nana pe cea uliță“.

Femeia, frumuseța ei, însușirile ei nobile, gingășia ei sunt asemuite cu cei mai frumoși copii ai zeiței Flora:

„Du bist wie eine Blume“,  
sau:

„Uită ce bujor de fată  
Stai să te sărut odată“

spune Coșbuc în *La Oglindă*.

În Nunta Zamferei:

„Ești Zamfira 'n mers isteț  
Frumoasă ca un gând răsleț  
Cu trupu-i nalt, cu părul creț  
Cu paș ușor  
Un trandafir în văi părea“.

Eminescu:

„Atât de fragedă, te-asemeni  
Cu floarea albă de cireș,  
Și ca un înger dintre oameni,  
În calea vieții mele ești“.

Reuniunea Femeilor Române din

plăcere pentru acestea țin și sărbători diferite.

Florile de cireș sunt cele mai preferite, mai târziu urmează cameleliile și azaleele. În lunie admiră glicinele dar îndeosebi irisurile.

Pe lângă florile de cireș însă floarea cea mai plăcută a lor este crysantema, care s'a cunoscut în Europa în anul 1644, prin vase japoneze pe cari erau pictate aceste flori interesante. Mai târziu în 1688 au fost văzute primele exemplare în grădinele olandeze cari însă au pierit, așa că s'au introdus din nou în Europa numai în 1789. Tot în anul acesta un comerciant francez Blancard din Marseille a adus din China cinci exemplare de diferite colori, dintre aceste numai unul a putut suporta calea cea lungă. Din acest exemplar s'au răspândit apoi în grădinele din Franța. În China s'au ocupat cu mare grijă de cultivarea lor și le-a succes să producă



Beiuș a făcut azi începutul expozițiilor de flori prin o modestă expoziție de crysanteme. Scopul acestor expoziții nu este numai plăcerea și distracția, ci și răspândirea interesului și a dragostei pentru flori în cercurile cât mai largi ale femeilor a căror gingășie stă mai aproape de ființele aceste superbe.

Dar nu e destul numai să le iubim și să ne delectăm în frumuseța și parfumul lor, trebuie să le știm și cultiva. Aceasta cere însă multă îngrijire și paciință. Dacă le avem aceste ne vom bucura de farmecul și grația florilor noastre.

Una dintre cele mai frumoase flori — acum și modernă — e crysantema. Patria ei e Iaponia. Iaponezii au un deosebit cult pentru flori și în special pentru câteva flori. Din

160 de varietăți. Amatorii englezi de aici și-au adus specii de diferite colori, mai târziu și societatea de horticultură din Londra s'a interesat de florile aceste frumoase. În 1825 în grădina din Chiswick — o suburbie a Londrei — s'a aranjat o expoziție cu 700 crysanteme înflorite, de colorile cele mai splendide și variate.

Acum — îndeosebi după admirabilele expoziții din Anglia, Franța și Germania — Europa întregă are un cult adevărat pentru crysanteme din cauza multelor colori și a formelor lor bizare.

La cultivarea ei scopul principal este ca să avem exemplare cât de mari, iar ca să ajungem la aceasta trebuie să le cultivăm sistematic și cu grijă. Mlădițele tinere le așezăm

primăvara sau la începutul verii în vase cu flori cu pământ bun nisipos apoi le punem în grădină în pământ cu vase cu tot, la loc cu mult soare. Până e frig noaptea, le scutim de frig. Ca planta să fie mai puternică, în Aprilie și Iunie tăiem mlădițele mai slabe. Mai târziu nu se poate că se altărează. Plantele trebuie legate, pentru că vântul le rupe foarte ușor și repede.

Udatul e lucru principal la crysanteme. Nici odată să nu fie uscate. În zilele calde de vară trebuie udate de două ori. În August sau la finea lui Septembrie când se ivesc bobocii îi rupem toți, numai la fiecare mlădiță lăsăm unul, cel din vârf. Cu cât pe plantă vor fi mai puține flori, cu atât vor fi mai mari, ca să avem de tot mari lăsăm numai 1—2 flori. Peste vară e bine ca de 2—3 ori să strămutăm planta în alt și alt vas tot mai mărișor și când o așezăm a treia oară punem în pământ făină de oase și așchii de corn. În luna Octombrie le scoatem din grădină și le ducem în camere. Pentru anul viitor din pantele bătrâne lăsăm numai mlădițele fine, fiindcă cele bătrâne nu sunt potrivite pentru producerea florilor mari și frumoase. Cele mai simple crysanteme le așezăm de-a dreptul afară în pământ, le lăsăm și peste iarnă acolo și numai rar se întâmplă să înghețe. E bine să le acoperim cu ceva, atunci sunt scutite de tot.

Crysantemele înfloresc în timpul acela, când alte flori abia mai sunt. Grădinile sunt pustii, decorul frumos al verii a dispărut, frunzele ofilite cad, ne vestesc apropiata iarnă și atunci în atmosfera aceasta mohorâtă de toamnă apar naintea noastră elegantele crysanteme.

Aceste flori și în locul cel mai trist dar și cel mai pacinic — cimiterul — țin locul de frunte. Fiind înflorite pe Ziua morților, o mare parte a creștinilor din Europa decorează an de an mormintele dragilor lor cu aceste solii ale iernei, părând tot cimiterul o mare de lumină și crysanteme.

*Elisa Dr. Pavel Ștefanica.*

### Sângele.

*Tu răsvrătit potop de sânge,  
Ce-mi fulgeri turburat prin vine  
Și'n flăcări ce nu se stinge,  
Ești pururea stăpân pe mine,  
Tu blestem fără deslegare  
Poruncă din uitate vremuri  
In goana mea fără nctetare  
Cu taina ta tu mă cutremuri...*

*Marioara Miga*

## O descoperire senzațională

### Mormântul Faraonului Tuthankamen

Anglia este astăzi pasionată de un eveniment extraordinar, care a umplut săptămâni de zile coloane întregi de gazete și galanterele tuturor magaziiilor. De multă vreme opinia publică n'a fost agitată de o astfel de efervescentă.

Acest mare eveniment este descoperirea mormântului Faraonului Tuthankamen, care a domnit peste Egipt acum trei mii de ani, făcând parte din a optsprezecea dinastie a Faraonilor.

dreptat spre miraculoasa groapă a Faraonului.

Sunt necesare însă încă vreo câteva săptămâni de muncă asiduă, până când se vor putea ridica toate obiectele, pentru a lăsa liberă intrare într-o a treia odaie a criptei, unde se crede, că zace numia regală.

Figurile, ce le dăm în numărul de față reprezintă momentul, când cei doi archeologi intră pentru întâia dată în cavou. Howard Carter ține în mâna stângă o lumânare.



Interiorul mormântului regelui faraon Tutankhamen cu lăzile pline de comori și celelalte obiecte prețioase, păstrate în starea lor de acum 3000 de ani. Cel care ține lumânarea în mână este descoperitorul englez al mormântului, învățatul Howard Carter, iar la dreapta lui e bogătanul Carnarvon cu fca sa care a suportat cheltuelile împreună cu săpăturile în Valea Regilor, lângă Luksor.

Descoperirea a fost făcută în Egiptul de sus de către archeologul englez Howard Carter, încurajat de un mecenat al egiptologiei, lordul Carnarvon, în ziua de 5 Noemvrie 1922 în faimoasa Vale a Regilor aproape de Luksor.

Fericiții egiptologi au dat peste o criptă nebănuită de nimeni, plină cu tezaurile cele mai minunate, asupra cărora cei treizeci de secolii trecuți n'au lăsat nici o urmă de avariație.

Obiectele găsite au fost ridicate cu îngrijire și transportate în muzeul de antichități din Cairo, unde s'a făcut o secție separată, din cauză că aceste comori reprezintă o valoare deosebită.

Imediat, ce s'a aflat de descoperire numeroase caravane de turiști din toate orașele Egiptului, ba și din Franța și Anglia s'au în-

Lordul Carnarvon este acompaniat de fca sa Lady Evelyn Herbert.

Primele obiecte peste cari au dat au fost trei paturi de lemn aurit, cel din stânga ornat cu capul lui Typhon, zăul răului, cel din dreapta cu al zeiței Hathor, (una dintre marile zețe egiptene pe cari Grecii o identificaseră cu Aphrodita, zeța frumseții).

Al treilea pat mai simplu era așezat deasupra.

În fund la stânga se văd roțile carului de aur, încrustate cu pietrii prețioase.

Jos sunt lăzi încărcate cu bijuterii, cu stofe și olărie scumpă.

La dreapta desemnului se vede una din statuetele lui Tuthankamen, încadrând poarta încă zidită, care conduce în camera a treia.

Între obiectele descoperite se găsesc vase de alabastru, paturi, statui,

scaune încrustate cu pietrii scumpe, bijuterii de o valoare inestimabilă. Archeologul francez Montet, pro-

fesor de egiptologie la Universitatea din Strassburg a vizitat de asemenea mormântul miraculos al

faraonului și a făcut asupra acestei vizite o comunicare la Academia de inscripții și belearte.



Vedere generală din Valea Regilor, în Egipt și a drumului, care duce la mormântul regelui faraon Tutankhamen, descoperit acum.

### Glas din mine.

S'a coborît în mine azi o bucurie rară,  
Uimit am stat privind-o ca pe-o sfântă  
Și bietului meu suflet i-am zis: „cântă,

Sărută-ți harfa, suflete, și cântă  
Slăvind în dulci acorduri sburătoare  
Minunea care n'a mai jost sub mândrul soare!..“

...Cutremurat ca de-o fantomă, bietul suflet,  
Și-a primenit, și-a sărutat scumpele-i strune  
Și le-a rugat fermecător apoi să sune.

Și strunele-i pornise'n val de cântec:  
...Un cântec șters, iregular și fără vlagă,  
Inima mi-o despărția de el o lună n'treagă!

Ele-au cântat atât de fals și de ridicol  
Incât sbucnind în râu de haz și veselie  
A râs în mine inima-mi cu frenezie.

Și-am râs și eu cu ea... și mi-a părut deodată  
Că dealurile 'n jur de-o voe bună pline  
Și codrii toți au prins să rădă după mine...

Teodor Murășanu

Crâmpée din marea comoară  
de Frumuseță și Bunătate a  
Asiei disprețuite

### I. FRUMUȘETĂ

Din vol. „Glimpses of unfamiliar Japan“, (first series) by Lafcadio Hearn<sup>1)</sup>. („Licăriri din Japonia necunoscută“ de L. Hearn), 1907.

...Orice lucru Japonez e gingaș, ales, minunat, — chiar o pereche de bețișoare de lemn de rând, într'o pungă de hârtie având un mic desen pe ea; chiar și un pachetel de scobitori din lemn de cireș, legați într'o hârtie cu litere minunate

<sup>1)</sup> Lafcadio Hearn e un scriitor englez, care fermecat de frumuseța țării lui Mme Butterfly (Fluture) s'a căsătorit cu o fiică a Japoniei și s'a naturalizat Japonez. În câteva cărți, minunat scrise, el a căutat să infățișeze sufletul țării lui de adopție în ce are el mai curat, neeuropenizat, mai puțin tulburat de creștinism („Acum 160 de ani și mai bine Kaempfer scria despre Japonezi: În practica virtuții, în curăția vieții și a evlaviei manifestate, ei întrec mult pe creștini. Și lăsând la o parte locurile unde datinele native au suferit prin contaminarea streină, precum în porturile

**Dacă doriți  
zaharicale  
fine, cereți**

Lloyd 1356 2-26

**„MELISSA“**

**CLUJ**

TELEFON

6-48 și 6-65

în trei culori deosebite; până și micul stergar albastru ca cerul pe care un *jinkirisha* (purtător de lectică), îl întrebuițează ca să-și șteargă fața. Bancnotele, bănuții cei mai de rând sunt o frumusețe. Chiar și bucata de sfoară colorat împletită cu care negustorul își leagă ultima târguială e o drăguță curiozitate. Curiozitățile și lucrurile gingase te uimesc prin chiar mulțimea lor: ori încotro îți întorci ochii în juru-ți sunt nenumărate lucruri minunate, neînțelese încă.

Dar e primejdios să privești la ele. De câte ori te uiți ceva te silește să cumperi, — dacă nu cumva, ceea ce se poate întâmpla adesea, zâmbitorul vânzător te îmbie să te uiți la atâtea varietăți ale unui articol, fiecare și toate la oaltă nespuse de momitoare, încât fugi înspăimântat de propriile tale porniri.

Neguțatorul nu te îndeamnă nici odată să cumperi; dar mărfurile lui sunt fermecate și dacă începi să târguești ești pierdut. Eftinătatea înseamnă numai o ispită spre ruinare; căci mijloacele de ademenire ale irezistibilei eftinătăți a lucrurilor artistice sunt neistovite. Cel mai mare vapor, care taie Pacificul, n'ar putea cuprinde ceea ce ai dori să cumperi. Căci deși poate nu-ți mărturisești faptul, ceea ce dorești să cumperi în realitate nu-i cuprinsul unei prăvălii; vrei să ai prăvălia și pe negustor, și strade întregi de prăvălii cu draperiile și locuitorii lor, întreaga cetate și golful și munții care-l încing, și vraja albă a lui Fugiyama care plutește deasupra-i pe cerul făr' de nici o pată, toată Japonia, întru adevăr, cu arborii ei magici și atmosfera-i luminoasă, cu toate ale ei cetăți, orașe și temple, și cele 40 de milioane dintre cei mai plăcuți oameni din lume.

Și îmi vin în minte cuvintele pe cari le-am auzit din gura unui American practic cu prilejul unui mare incendiu în Japonia: „Oh! oamenii de acolo pot îndura focul; casele lor sunt clădite așa de eftin!“ E adevărat că șubredele case de lemn

deschise, aceste cuvinte sunt adevărate și când e vorba de japonezii zilelor noastre. Convingerea mea personală, ca și a multor observatori imparțiali și mai experimentați ai vieții japoneze, e că Japonia n'are nimic de câștigat din convertirea ei la creștinism, nici moral și nici altfel, ci dimpotrivă foarte mult de pierdut“. L. H. în prefața vol. numit). Paginile pe cari le traducem după originalul englez spun foarte mult despre iubirea de Frumos a țării din cel mai îndepărtat răsărit. I. Ol. St.-Svensk.

ale oamenilor de rând pot fi înlocuite ieftin și repede; dar nu se poate spune același lucru despre cuprinsul lor care le înfrumusețiază: fiecare incendiu acolo e o tragedie a artei. Căci aceasta e țara nesfârșitelor varietăți lucrute cu mâna; mașinismul n'a fost încă în stare să introducă uniformitatea și slutenia utilitară a producției eftine (afară de răspunsul dat cererii streine de prost gust în târgurile de rând), și fiecare lucru făcut de artist sau meșteșugar se deosebește iarăși de toate celelalte, chiar de cele eșite din mâinile lui. Cu orice foc pierde ceva frumos, ceva ce reprezintă o idee individuală.

Din fericire însăși pornirea artistică, în această țară de incendii, are o putere de viață care supraviețuiește fiecărei generații de artiști, și-și râde de flacăra care le prefăce munca în cenușe sau o topește întru necunoaștere. Ideea al cărei simbol a pierit va reapare în alte creații, poate după scurgerea unui veac, — modificată, dar vădit înrudită cu gândul trecutului. Fiecare artist e un lucrător-nălucă. Nu prin dibuire oé ani și jertfe, dă el peste cea mai înaltă a sa expresie; trecutul de jertfă trăește în el; măestria lui e o moștenire; degetele lui sunt călăuzite de cei morți în schița unei pasări zburânde, a aburilor, munților a culorilor d' minute și serii, a formei ramurilor și a izbucnirii primăvăratice de flori: generații de lucrători iscusiți i-au dat dibăcia lor și retrăesc în minunea desenului său. Ceea ce la început era o sfortare conștientă, devine inconștientă în veacurile de

mai târziu, — devine aproape ceva automat în omul viețuitor, — devine o măiestrie prin instinct. Iată de ce o gravură colorată de Hokusai sau Hiroshige, vândută la început pe un preț de mai puțin decât un „cent“, poate cuprinde în sine mai multă artă reală decât multe din tablourile apusene prețuite mai scump decât o întreagă stradă Japoneză.

## II. BUNĂTATE

Rabindranath Tagore<sup>2</sup>. *O mică perlă*, din vol. „*The Gardener*“, (Grădinarul).

Era în Mai. Amiaza scaldată într'o căldură dogoritoare părea nesfârșit de lungă. Pământul uscat căsca de sete sub bătaia arșitei.

Deodată auzii dinspre râu o voce care chema, „Vino, dragă!“

Inchisei cartea mea și deschisei fereastra spre a privi afară.

Văzui un bivol mare. Pielea îi era plină de noroi. Sta lângă râu cu ochi linișiți și răbdători, iar un tânăr, cufundat în apă până la genunchi îl chema să-l scalde.

Zâmbii plăcut-mulțumit și simții o adiere de dulceață în inima mea.

Trad. din t. engleză de:

I. OLIMPIU ȘTEFANOVICI-SVENSK.

<sup>2</sup> Scurta și mult cuprinzătoarea bucată a poetului fermecător și cugetătorului idealist Rabindranath Tagore, unul din fruntașii mișcării pacifiste mondiale, redă într'o formă de o poezie neprihănită iubirea Indienilor asiatici pentru animale. Aceasta dragoste vine din conștiința că Isvorul Vieții e unul și același, sfânt și bun, pentru toate ființele, cu aripi sau fără, vertebrate sau nu, plante sau animale deci și poate pentru toate popoarele budiste sau „păgâne“.

## Amurg.

*In asfințitul galben, impurpuratul soare  
Topește lacrimi roșii în ochiu-i de ciclop.  
Și noaptea — o regină cu mantie de doliu  
Pe caii 'ntunecimii coboară în galop.*

*In codrii râde râsul — pădurea doarme moartă,  
Și pajistea lăcerii s'ăsterne peste sat.  
Plâng doinele 'n dumbravă, în matcă plânge râul,  
Și rândunica verii în cuiburi s'a culcat.*

*Tăcerea toarce visuri...  
S'embrățișează crinii cu fluturii, mereu,  
Și noaptea cenușie le'ncununează fruntea...  
In codrii râde râsul — pădurea doarme greu...*

Justin Ilieșiu





Conținutul capitolelor I—III. Ziaristul E. D. Malone cere mâna D-șoarei Gladys Hungerton. Aceasta îi spune, că nu va consimți, decât atunci, când Malone va fi săvârșit fapte mari. La sfatul șefredactorului Mc. Ardle Malone încearcă să stearcă un interview brutalului Profesor Challenger, dușmanul ziariștilor. Sub masca unui tânăr setos de știință, reușește să fie primit. Profesorul însă din cele dintâi vorbe ale lui Malone vede cu cine are a face, îl ia la bătaie și se rostogolesc amândoi, înceștați, pe scări la vale, prin poartă în stradă. Li desparte un polițai. Malone, refuză să ridice acuza împotriva profesorului, iar acesta văzându-i gestul îl poartă înapoi în casă.

#### CAPITOLUL IV.

„E cel mai mare lucru din lume!”

Abea s'a închis în urma noastră poarta, când năvăli din sufragerie Doamna Challenger. Doamna mărunțică era furioasă din cale afară. Închise calea bărbatului ei, sămănând în clipa aceasta cu un pui burzului în fața unui dulău. Era evident, că mi-a văzut plecarea, dar nu observase că m'am întors.

— Brută ce ești tu George! țipă. Ai putut lovi pe tinărul acesta simpatice.

El boldi cu pumnul înspre mine.  
— Iată-l aici, la spatele meu, întreg și sănătos.

Ea rămase cam suprinsă.

— Imi pare atât de rău. Nici nu pot să Vă privesc în halul acesta.

— Vă asigur Doamnă, că nu mi-e nimic...

— Uite la biata față a D-tale! O George, ce brută ești tu! Tot scandaluri din un capăt al săptămânei până în celalalt. Ne urește și ne râde toată lumea. S'a mântuit cu răbdare mea. Am terminat-o!

— Rufe murdare! morăi profesorul.

— Nu mai e doar nici un secret, țipă ea. S'au doară crezi, că întregă

strada, întreg Londonul! Pleacă, Austin! Nu avem nevoie de tine acum... Sau doară crezi, că mai vorbesc de altceva decât de noi? Unde ți-e demnitatea? Tu, care ar trebui să fii profesor reges la careva universitate mare încunjurat de o mie de studenți, care să te cinstească. Unde ți-e demnitatea, George!

— A ta unde ți-e draga mea?

— Prea mă pui la încercare. Te-ai făcut un bătăuș — un bătăuș ordinar — iată ce ai ajuns!

— Fii mai bună, Jessie!

— Un bivol înfuriat, iată ce ești tu!

— S'a terminat! La scaunul de pedeapsă cu tine! zise profesorul.

Spre uimirea mea, o prinse de subsuori, o ridică, ca pe o peană și o așează să șadă în vârful unui pedestal înalt, dintr'un corn al salei. Era cel puțin șapte coți de înalt, și atât de subțire, încât abea se putea doamna balansa în vârful lui. Nu-mi pot închipui ceva mai absurd decât priveliștea acestei doamne, țuguiată în vârful columnei, cu fața crispată de necaz, cu picioarele balâbănind și cu trupul rigid de teamă să nu se restorne de la înălțime.

— Coboară-mă, strigă.

— Zi „Te rog”.

— Brută ce ești George! Coboară-mă imediat!

— Să trecem, D-le Malone, în cabinetul meu.

— Dar, Domnule... zisei, privind spre cucoană.

— Iată, Domnul Malone, pledează pentru tine. Zi „Te rog”, și te cobor.

— O, brută, ce ești! Te rog, Te rog!

A coborât-o ușor, ca pe un canar.

— Trebuie să te porți frumos, draga mea. Domnul Malone e un ziarist. Ca mâne are să apară în gazeta lui toată istoria, și are să vândă o duzină mai mult, vecinilor noștri. „Intâmplare curioasă în lumea înaltă” doar stătea înalt de

tot pe pedestalul tău. Apoi subtitlul „O ochire într'un menaj fără pereche”. E o peană ageră Domnul Malone, și e avid de senzații scandalozose, ca toți ceilalți de teapa lui — porcus ex grege diabolii — un porc din turma dracului. Acesta e Malone. Sau nu?

— Sunteți de fapt insuportabil, zisei cu convingere.

Râse cu poftă.

— Mă gălesc în fața unei coaliții, — murmură privindu-ne pe rând și pufăind din enormul lui piept. Apoi, schimbându-și deodată tonul: — Iartă, Domnule Malone, incidentul acesta familiar. Te-am rechemat cu o intenție mai serioasă, decât să te amestec în micile noastre glume domestice. Pleacă și tu femeiușcă dragă, și nu fi supărată, — și îi așează mâinile lui enorme pe amândoi umerii. — Tot ce îmi spui, e sfânta dreptate. Aș fi un bărbat mai bun, dacă aș urma cele ce mi le spui... dar nu aș mai fi, în cazul acesta, George Eduard Challenger. Sunt o mulțime de bărbați mai buni decât mine, draga mea, dar George Eduard Challenger e numai unul în lume. Impacă-te cu el, așa cum este. — Deodată o sărută zgotos, ceea ce m'a făcut să mă mir și mai mult, decât violența lui de mai înainte. — Și acum, Domnule Malone, dacă vrei, treci înainte, pe aici... zise cu demnitate.

Ne-am întors în camera, pe care am fost părăsit-o, cu zece minute mai înainte, într'un fel atât de zgotos. Profesorul a închis cu îngrijire după noi ușa, m'a așezat într'un fotoliu, și mi-a împins sub nas o cutie cu țigări.

— San Juan Colorado, veritabile, zise. Narcoticele fac bine unor oameni vascibili, cum ești și D-ta. Pentru Dumnezeu! nu-i mușca capetul. Taie-l, și îl tae cu reverință. Și acum razimă-te în scaun și ascultă cu luare aminte, cele ce îmi voi lua osteneala să ți-le spun. Iar,

dacă ai vrea să faci vre-o observare, să-ți-o păstrezi pentru un timp mai potrivit.

— Înainte de toate să-ți lămureșc întoarcerea Dtale în casa mea după atât de justificata Dtale gonire — își împinse barba înainte, și mă privi, ca un om, care se ceartă și așteaptă să fie contrazis — zic, după binemeritata Dtale expulzare. Cauza e în răspunsul Dtale, pe care l-ai dat polițaiului și în care mi s'a părut, că pot distinge o scântee de bunăcuviință din partea Dtale, mai multă, la tot cazul, decât sunt obișnuit să presupun oamenilor din breasla Dtale. Admișind, că Dta ai fost pricina incidentului, ai dat o mică dovadă de oarecare luciditate și largime de vederi, care mi-a atras o favorabilă luare aminte. Subspecia rasei omenești, în care dureri, trebuie să te clasez și pe Dta, de obicei e subțorizontul meu mental. Vorbele Dtale te-au ridicat deodată deasupra acestui orizont. Și ai ajuns în cercul serioaselor mele observări. De aceea te-am rugat să te întorci cu mine, dorind să te cunosc mai de aproape. Binevoește să scuturi cenușa țigării în ceașca japoneză, de pe masa de bambus din stânga Dtale.

Vorbea, cu tonul unui profesor adresându-se clasei de studenți. Și-a învățat scaunul în șurub, să vie față în față cu mine, și stătea acum pufăind ca o enormă broască, cu capul răzemat înapoi, cu ochii acoperiți pe jumătate de pleoapele lui grele. Deodată se întoarse în lature, și tot ce am putut vedea din el era o căpiță de păr încurcat, din care apărea, roșie, o ureche. Căută o bucată de vreme în hâlmul de hârtii de pe masă. Apoi se întoarse de nou spre mine, în mână cu ceva, ce mi se părea un caiet de schițe, foarte avariat.

— Vreau să-ți vorbesc despre America de Sud, z'ise. Nu mă întrerupe, te rog. Înainte de toate însă aș vrea să înțeleg, că nu ai voie să reproduci, în nici un fel, cele ce-ți le voi spune aici, până nu vei avea lămurita mea îngăduință. Aceasta permisiune, după cât poate prevedea mîntea omenească, nu vei obține-o nicidecum. Ne-am înțeles?

— E foarte greu, zisei. Poate un raport judicios...

Așeză caietul cu schițe la locul lui.

— Atunci am terminat. Te salut, și îți zic bună ziua.

— Nu, nu! strigai. Primesc orice

condițiuni. Se vede că nu am ce alege.

— Ori, ori!

— Bine, făgăduiesc.

— Pe cuvânt de cinste?

— Pe cuvânt de cinste.

Mă privi, în ochi cu neîncredere, — Dar în definitiv, ce pot ști eu despre onorea Dtale?

— Pe cinstea mea, Domnule, strigai supărat, îți iai prea mare libertate! În viața mea întreagă nu am mai fost izulțat de nimenea în felul acesta.

În loc să-l miște cuvintele mele, mă examină atent.

— Capul rotund — murmură — brachycefalic, ochii suri, părul negru cu o nuanță de negroid. De neam celtic, nu e așa?

— Sunt Irlandez, domnule.

— Irlandez pe deplin?

— Da, domnule.

— Aceasta explică unele lucruri. Să vedem; mi-ai promis că vei fi discret în testăniurile mele? Aceste destăniuri, fără îndoială vor fi de parte de a fi complete. Dar sunt gata să-ți dau câteva indicări, care îți vor părea interesante. Înainte de toate, verosimil știu, că acum sunt doi ani, am făcut o călătorie în America de sud, o călătorie care va rămânea clasică în istoria universală a științelor. Ținta excursiei mele a fost să verific unele concluzii ale lui Wallace și Bates, ceace nu se putea face decât observând faptele raportate de ei, în aceleași condiții, între care le-au fost studiat și ei. Dacă expediția mea nu ar fi avut alt rezultat decât aceasta, ar fi fost totuși de preț, dar în cursul petrecerii mele acolo, a obvenit o întâmplare, care a deschis câmpii de cercetare științifică cu totul nouă.

— Dta știi — sau la vrâsta neocoptă a Dtale, mai probabil, că nu știi — că teritoriul din jurul unor părți a cursului Amazonului e încă numai în parte explorat, și că acest fluviu are o mulțime de tributari, unii încă nedesenați în hărți. Aveam de țință să cercetez acest ținut prea puțin cunoscut și să-i studiez fauna, ceace mi-a dat material pentru câteva capitole din marea și monumentală mea lucrare de zoologie, care va fi justificarea vieții mele. Mă întorceam, cu lucrul meu îndeplinit, când mi s'a întâmplat să petrec o noapte într'un mic sat indian, așezat la afluența unui tribut, al cărei nume și poziție însă nu vreau să le destănuiesc, Indigenii erau indieni din tribul Cucana, un

neam de oameni blajini și degenerați, cu o inteligență abea superioară unui Londonez de mijloc. Pe când mergeam pe fluviul în sus am avut prilejul să vindec pe câțiva bolnavi de ai lor, și le-am împus mult și cu înfățișarea mea, așa, că nu am fost prea suprins, când am văzut, că ei așteptau nerăbdători întoarcerea mea. Am înțeles din semnele, pe care mi le făceau, că oarecine avea grabnică nevoie de ajutorul meu doftoresc, și fără amănare am urmat pe șeful lor la o colibă, la care m'a condus. Când am intrat, am găsit, că bolnavul, pe care aveam să-l ajut, murise cu o clipă înainte. Spre mirarea mea, nu era un indian, ci un alb; de fapt un om foarte alb chiar, doar avea părul blond deschis și toate caracteristicile unui albino. Era îmbrăcat în zdrențe, sfârșit, pe trup cu semnele unei lungi suferinți și trude. După cât am putut înțelege dela indigeni, ei nu-l văzuseră mai înainte, și a ajuns în satul lor venind singur prin păduri, cu totul sfârșit.

— Ranița omului zăcea lângă el și nu am întârziat să-i cercetez conținutul. Pe o curea era scris numele omului — Maple White, Lake Avenue, Detroit, Michigan. E un nume, în fața căruia îmi voi ridica pururea pălăria. Nu zic prea mult, când spun, că numele lui va fi la aceași înălțime ca al meu, atunci când afacerea aceasta va ajunge să fie definitiv crezută.

— Din conținutul raniței, era evident, că omul acesta era un artist și un poet, care căuta pe locurile aceste efecte noi. Am găsit crâmpene de versuri. Nu mă țin judecător în asemenea materie, dar mi se păreau nu fără oarecari calități. Am găsit unele picturi, foarte originale, peisaje de pe vecinătățile râului, o cutie de culori, câteva penele, osul acesta, pe care îl vezi aici pe călimară, un volum din „Molii și Fluturi” alui Baxter, un revolver mic și câteva cartușe. Efecte de echipament nu a avut, sau și le-a pierdut în cursul drumului său. Aceasta era toată averea acestui curios artist.

— Voiam să mă depart, când am observat că are ceva în buzunarul surtucului.

— Era blocul de schițe de aici, care era și atunci tot atât de avariat, cum îl vezi și acum. De fapt, te pot asigura, că nici chiar un manuscris alui Shakespeare nu a putut fi păstrat mai cu îngrijire decât aceasta relicvie, decât a ajuns în posesiunea mea. Ți-o predau, și te

rog să o examinezi, pagină de pagină. Imi mai întinse o țigară, și rămase cu ochii pătrunzători asupra mea, pândind efectul, pe care avea să-l producă acest document.

Am deschis volumul în așteptarea unei revelațiuni, a cărei natură nu o puteam însă preciza. Pagina primă m'a desiluzionat, după ce nu conținea decât portretul unui om extrem de gras, îmbrăcat într-o haină pestriță, și sub el inscripția „Jimmy Colver”. Apoi urma o serie de pagini cu schițe după indieni și scene din viața lor. Pe urmă un desen, care reprezenta un preot gras și zimbitor, șezând față în față cu un european subțirel, și cu inscripția: „Masă în Rosario cu Fra Cristoforo”. Mai multe pagini erau cuprinse de desene de femei și copii, apoi o serie întreagă de desene de animale cu inscripții ca următoarele: „Nanate pe o bancă de nisip”, „Țestoase cu ouăle lor”, „Un Ajuti negru sub un palmier Miriti” — acest din urmă desen prezentând un fel de porc curios, — pe urmă o pagină dublă plină de niște sauriani grețoși, cu botul lung. Nu înțelegeam ce vreau să fie și de aceea m'am adresat profesorului.

— Nu e așa, aceștia sunt crocodili?

— Aligatori! Aligatori! Cine a mai văzut crocodili în America de sud? Deosebirea între aceștia și...

— Am zis numai fiindcă nu văd nimic extraordinar în schițele aceste. Zimbi senin apoi zise: — Încearcă pagina proximă.

Tot nu am găsit ce așteptam. Era o schiță colorată după cum le fac pictori de plain-air pentru a avea indicațiuni la tabloul de mai târziu. În primul plan era un ținut cu o vegetație tropicală, care se termină în dos în o linie de stânci prăpăstioase, întunecat roșii, dantelate curios, asemănătoare formațiunilor bazaltice pe care le văzusem pe undeva. Șirul de stânci se întindea nesfârșit în dreapta și stânga. La un anumit punct ai lanțului se înalța un țanc singuratec, piramidal, încununat de un arbore gigantic, și care părea despărțit de masivul stâncilor prin o prăpastie. Deasupra un cer vântat, de tropi. Pe creasta liniei de stânci verzea o dungă de vegetație. Pe pagina următoare era un acvarel al aceluiaș peisagiu, dar văzut mai de aproape, așa, că puteai distinge mai multe detalii.

— Ei ce zici? mă întrebă.

— Fără îndoială o formațiune

geologică curioasă, dar nu sunt în-deajuns geolog, ca să pot spune că ar fi ceva extraordinar.

— Extraordinar? Espresia adevărată e: „unic”. E ceva de necrezuț. Om pământesc nici n'ar fi putut visa vre-odată asemenea lucruri. Și acum pagina următoare.

Am întors foaia, și mi-a scăpat un strigăt de mirare. Era desenul celei mai extraordinare creaturi pe care am văzut-o vre-odată. Era visul nebun al unui fumător de opiu, o viziune de delir. Avea capul de pasere, trupul de șopârlă, după ea țara o enormă coadă înarmată cu țape răsirate, iar dealungul spinării o creastă lată, parcă ar fi fost înșirată o duzină de creste enorme de cocoș. În fața acestei făpturi stătea un manechin absurd, sau un pitic în formă de om, stătea liniștit și privea monstrul.

— Ei ce crezi de desenul acesta? strigă profesorul, frecându-și triumfător mâinile.

— E ceva monstruos, grotesc!

— Și ce crezi, ce l'a îndemnat să deseneze un asemenea animal?

— Febra, cred eu.

— O! Și aceasta e cea mai bună explicație, pe care o poți da D-ta? Ce ar fi explicația Dv.?

— Părerea mea e, că l'a desenat fiindcă animalul acesta există. E un desen după natură.

Aș fi râs cu hohot, dacă nu mi-ar fi apărut spectrul unui al doilea danț pe scări la vale.

— Sigur, sigur zisei, abea stăpânindu-mă. Mărturisesc totuși, că mă miră figura aceasta omenească de pitic. Dacă ar fi un indian am avea dovada existenței în America de sud a unui neam de pigmei. Dar pare a fi european, cu pălărie de pae în cap.

Profesorul sufla ca un bizon furios.

— E prea mult! Intreci în ochii mei posibilul prostiei. Paralisi cerebrală! Inerție mentală! Extraordinar!

Era prea absurd, decât să mă supere. Și ar fi fost o pradă de energie. Dacă te-ai mânia pe acest om, ar trebui să fii neînterupt mâniaș. M'am mulțumit să reflectez zimbînd:

— M'a mirat ce mic e omul acesta...

— la privește aici! — și întinzându-se peste masă a boldit un loc al schiței cu degetul lui pârșos. Vezi planta aceasta în dosul animalului. Poate crezi, că e o buruiană, ce? Ei nu! E un palmier de ivoriu,

care de obicei crește la o înălțime de 50—60 picioare. Nu înțelegi, că omul acesta a fost așezat acolo cu un anumit gând? Sau crezi că ar fi putut rămâne liniștit în fața acestui monstru, până să-l fi desenat? Nu înțelegi, că pictorul s'a desemnat și pe el acolo, ca să dea un mijloc de asemănare a mărimilor? El era, să presupunem, înalt de cinci picioare. Arborele e de zece ori mai înalt, și de aici ce deducere poți să faci?

— Pentru Dumnezeu! strigai. Atunci animalul acesta era... Doar, în cazul acesta nici stațiunea Charing Cross nu ar putea încapa namila aceasta!

— Fără nici o exagerare, e un exemplar binefăcut, zise binevoitor profesorul.

— Dar, Domnule Profesor, putem admite oare, ca o schiță ca aceasta să răstoarne toate rezultatele îndelungei experiențe omenești? — zisei răsfoind de nou fițele ca să mă încredințez, dacă nu mai cuprinde și alte dovezi caietul. — O schiță făcută de un artist american vagabond, în beția hașişului sau în delirul febrei, sau în fine, din o țigheală de artist, ca să-și servească bolnava imaginație... Dvoastră, ca om de știință, nu puteți susține o asemenea dovadă.

În loc de răspuns, profesorul coborâ de pe o poliță o carte.

— Urmează —

## Așteptare.

*Privesc în zări, ș'aștept ceva  
Din depărtarea de zăpadă.  
Și peste așteptarea mea  
Fulgi albi tăcut încep să cadă...*

*Fulgi albi... mereu... mereu... și'n vânt  
Se spulberă visele moarte,  
Ca norii cerului de plumb  
În noaptea zărilor deșarte...*

*Urlând prin crengi, vântul pribeag  
Începe mâniaș să sune...  
...De undeva răsbate trist  
Un cânt nelămurit de strune...*

*Aștept... aștept... și nu știu ce  
Aștept din zarea de zăpadă!  
Și peste suflet, amintiri  
— Fulgi albi — încep tăcut să cadă...*

Teofil Bugnariu

## La vânătoare

De-odată cu venirea turmelor dela munte se apropiară și lupii. Ziua steteau ascunși prin codrii, iar noaptea se furișau în sat. Nu trecea o zi fără să auzi că la acela... i'au dus din staul două, trei oi, ba că la altul i'au scos purcelul din coteș și nu era rar să ducă și câte un câne de lângă tinda căsii.

Indrăsneala lor ajunse la culme și a dat naștere la multe povești superstițioase.

— „I-s strigoi!“... spunea o babă, care venia des pela noi în povești — seara cu furca.

Eu ascultam zimbând poveștile fantastice și în gândul meu încolți dorul de-a avea un cojoc din blană de lup.

— Am plănuț împreună cu câțiva ochitori iscusiți o vânătoare și într-o dimineață friguroasă de iarnă ne-am trezit urcând pe un colnic din marginea satului. Trecând pe lângă bordeiul pitit între brazii mărunți alui „Badea Mitroi“ — baba llinca tocmai vrea să iasă pe ușa strâmtă a bordeiului cu un vas gol în mână. Când ne zări se trase repede înapoi și dispăru... Moșul Vasile — cel mai bătrân dintre însoțitori, privi mânios spre locul unde dispăruse baba, murmurând:

— „Ne-a merge toate rău!... că ne eși hârca de dimineața cu vasul gol în drum!...“

— „Nu crede moșule în de aste!“ — îi zic eu. „Las să vezi că de seară venim cu plin!...“ — Bătrânul își îndesă căciula peste urechi, apoi privi țintă spre apus, unde se zăreau câteva fășii de nori cenușii.

— „Ne-a mai și furtuni!“ — zise, apoi tăcu gânditor.

Urcam cu greu pe creasta dealului, cufundându-ne adânc în omeții strânși de furtună. Uneori ne împedeam în tufele mărunte de pin — ascunse sub zăpadă — ciocnindu-ne capetele, sau rostogolindu-ne în neaua moale... Ne-am făcut planul că trecem peste piciorul de munte „Bănișorul“ — din dreapta „Vlădeșei“ — trecând pe lângă „Piatra grăitoare“ — și să ne îndreptăm spre gurile „Drăganului.“ Drumul era primejdios. Cărările erau troienite și înfundate de neaua înghețată, pe care puteai să luneci ușor și să te trezești rostogolit în adâncimi. Dar timpul se promitea favorabil și noi uitând de greutatea năzuim înainte!... Băt-

rânii molizi își plecau crengile încărcate de neauă și părăiașele își rostogoleau spre vale undele cristaline. După o cale de câteva ceasuri ne-am oprit. Tovarășii își șterseră obosiți frunțile asudate cu mânecele sumanului, apoi priviră întrebători spre Moș Vasile. Acesta aľese pe doi dintre cei mai tineri și după ce le dete câteva sfaturi îi trimise la hăituit indicându-i fiecăruia locul de unde avea să înceapă. Apoi se întoarse spre un al treilea poreclit „Nuțu Gafiei“, un bărbat voinic, cu mustățile aduse pe oală și îi zise: „Tu o ia măi frate Nuțe pe valea cerbului în jos și când vei socoti că și ceilalți vor fi ajuns la locul lor, să rotești la dreapta până lângă „Piatra Dorului“ — ș'apoi să începeți a da la deal de-odată așa cum îi rânduť.“

După ce îi văzu plecați, porunci celor doi, cari au rămas lângă noi să strângă în grabă câteva cetine uscate, iar el scăpără cu amnarul. În curând focul începu să-și tremure flăcările vineții, împrăștiind în aerul rece miros plăcut de rășină. Moșul își umplu pipa cu tutun, apoi luând între degetele noduroase o bucată de jar îl legănă câteva clipe în palmă, apoi îl întoarse în pipă, ciocnindu-l ușor. Dete drumul la câteva rotocoale de fum, apoi privi din nou spre apus.

— „Ne-a furtuni spre seară, părinte“ — mormăi scurt printre dinți bătrânul, netezindu-și îngândurat pletele albe.

Privii nedumerit spre moșneag... Cerul era liniștit și senin, doar dinspre Vlădeasa adia încet un vânt rece și spre apus în zările depărtate se vedeau câteva fășii de nori cenușii...

... Stam tolănit pe un pat de crengi cu picioarele întinse spre foc și ascultam zimbând povestea unui crâmpeiu din viața lui Moș Vasile. Cei doi tovarășii ascultau și ei tăcuți, mai aruncând din când în când pe jarul schinteelor câte o cetină care se încingea pornind.

Isprăvind cu povestea își mai umplu odată pipa, apoi se ridică de lângă foc. Aruncă de câteva ori neauă pe jarul care începu să sfărăie îndemnând și pe ceilalți doi să facă la fel.

— „La fiară nu îi place să o aștepți cu oala la foc“ — spuse zimbând bătrânul — „am avut noroc că vântul trage spre noi, căci altcum ne trecea de încălzit.“

După ce se încredință că focul e stâns, ne aľese fiecăruia un loc

potrivit pentru așteptare, iar el trecu spre dreapta privindu-și cu dragoste arma bătrână...

... Acest moșneag cunoscut sub numele de „Moș Vasile“ — este una dintre celea mai plăcute fisi-onomii țărănești din câte am văzut vreodată. Are aproape șaptezeci de ani, dar traiul regulat și fără excese, l'a păstrat voinic și sprinten. În tinerețele lui despre cari știe povești multe și interesante — a fost unul dintre ce-i mai iscusiți vânători din căți s'au pomenit vre-odată prin munții Vlădeșei. Mai bine de treizeci de ani a stat în slujba conților unguri, cari au stăpănit munții și astfel arma i'a fost tovarăș nedespărțit. Spun cei de o vrăstă cu el că în tinerețe era atât de dibaciu încât își scotea ursul din bārlog și pușca șoimul din sbor. — Avea însă un cusur: era superstițios grozav!

Locul de pândă, care mi-l aľese Moș Vasile era o poieniță îngustă de unde se deschidea o perspectivă întinsă. Spre stânga se vedea muntele „Vlădeasa“ — care părea un colos de neauă. Înainte, spre vale departe... se zăria „Drăganul“ șerpuitor; iar spre dreapta se deschidea până departe, cât putea să străbată ochiul un șir nesfârșit de dealuri și văi...

Cu gândul pierdut în admirarea sălbaticii frumuseți a naturii vremea își picura clipele nepăsătoare. Subt cojocul moale de miel simțiam o căldură plăcută, dar picioarele îmi degerau de frig. Incepui a face manevrele cocostărcilor, ridicând mereu când un picior când altul, dar de geaba! Prin cismele subțiri străbătuse umezeala și era pace de încălzit. Cuprins de neastămpăr îmi aprinsei o țigară, privind cercetător în jur. În aer plutea o liniște adâncă, doar murmurul Drăganului de străbătea încet prelung... Abia aruncai capătul stins al țigării când deodată mi-se păru că aud dinspre vale un șgomot surd. Imi pregății arma și oprindu-mi respirația stam gata. Peste câteva clipe răsări din brădet o căprioară. Prin zăpada mare venia încet, în salturi. Uneori se cufunda adânc apoi iarăși săria. La câțiva pași de mine se opri. Era atât de obosită, încât respirația grăbită o îneca. Stătu câteva clipe apoi fără să mă observe trecu alături în salturi mari și se pierdu în brădetul dela spate. Strigătul hăitașilor se auzia tot mai lămurit. De-odată un tunet prelung străbătu prin aer, care se pierdu încet departe în văi. Abia se pierdu cel din

urmă ecou și pe locul de unde veni căprioara se ivi capul fioros al unui mistreț. În marginea poienței se opri puflând, bățându-și fălcile puternice și arătându-și surla amenințătoare. Ridicăi arma la ochi și un tunet prelung sgudui atmosfera, clocotind; contopindu-se cu grohotul puternic al mistrețului rănit. Dar abia repetai arma, când din dreapta răsună un tunet și mai puternic. Asta era arma umplută pe țeve a lui Moș Vasile... O luai grăbit spre locul unde am țintit. Un lac de sânge închegat, dovedea că porcul era greu rănit, dar nu a căzut. O dungă groasă roșie, indica locul pe unde dispăruse. Sunai în țevea armei și peste puțin unul dintre hăitași veni la mine. Am mers împreună în urma sângelui pe care gerul îl sugea cu nemiluita — dar deodată ne-am pomenit la gura unei prăpastii adânci. Din urmă ne ajunseră Moș Vasile și ceilalți.

— „L'or mânca la noapte lupii părinte!“ — spuse unul... Eu ridică-i nedumerit din umeri. Nu era însă chip de urmărit, mai ales că umbrele serii ne încunjurau grăbite...

Tovarășul care trase focul dintâi, ochi un cerb, dar acesta era de parte și nu-l putu nimeri. Moș Vasile a avut aceiași soarte cu un alt mistreț.

La reîntoarcerea spre casă, abia am părăsit culmea și prevestirea lui Moș Vasile se împlini. Dinspre apus începu să bată tare un vânt ascuțit. Veneam grăbiți spre vale, căci satul era departe și noaptea se apropia.

— „Măi Nuțe!“ — zise unul — „Te-o fi așteptând nevasta cu oala la foc ca să gătească gliganul...“

— „Ar fi bună și o oală cu moare“ — răspunse acesta înțepat — „că m'am sleit de atâta hăituit!“... Ceilalți începură să râdă, iar moșul clătina mereu din cap, mormăind ceva neînțeles printre dinți...

Vântul bătea tot mai tare și în curând furtuna se deslănțui. Crenștile molizilor îngreunate cu neaună se rupeau trosnind și văzduhul fierbea clocotind. Zăpada purtată de vânt ne isbea în ochi silindu-ne să îi fimem închiși și noaptea ne învăluia întunecoasă. Dam busna peste tufele mărunte de brad — rostogolindu-ne.

— „Ne-am rătăcit!“ — zise unul — „căci satul trebuie să fie la stânga și noi mergem spre dreapta.“

Dar abia am cotit la stânga, când deodată dinspre locul pe unde am trecut cu puțin înainte — răsună

un urlat prelung, urmat de altele, cari amestecate cu geamătul furtunii formau un concert înfiorător ce se repeta mereu. Inima începu să-mi svâcnească puternic. În viața mea nu auzisem încă un asemenea urlat.

— „Lupii!“ — spuse încet Moș Vasile... — „li hăituirăm frate și ei ne vin nechemăți acasă“ — zise un altul. Furtuna ne isbea din față și la spate lupii se auziau tot mai aproape!...

Careva dintre însoțitori trase un foc de armă și urlatul conțeni. Peste puțin se iviră sclipind în noapte câteva lumini slabe, cari răsăriau din bordeele risipite prin văi. Oftai ușurat și inima îmi veni la loc!...

Ajunși acum la vale mergeam alături povestind, căci vântul mai conțenise. Moșul scotoci prin buzunarele largi ale cojocului după pipă și tutun. Tutunul îl găsi, dar pipa nu era nicăiri... pierise. — „Of! mânca-te-ar pământul de bătrână, că mă făcuși și fără de pipă“ — se tângui moșul năcăjit — apoi întorcându-se spre mine:

— „Să știi părinte că hârca aia duce laptele dela vaci!“ — Am încercat să-i alung aceste gânduri, dar el credea una!... și pace!... Nesuccesul vânătoarei... Lupii și pipa... toate le atribuia bieteii babe, care ne eșise dimineața cu vasul gol în cale. Tovarășii făceau haz de năcazul moșului, iar el mormăia îngândurat clătînându-și mereu plețele albe.

Când am intrat în ograda casei parohiale, Burcuș — favoritul meu câne ciobănesc ne primi vesel, lătrând ușor...

După cina caldă care ne-a înviorat pe toți, am dăruit lui Moș Vasile o pipă pe care o aveam și eu dela un pretin. Micul dar care numi folosia îi pricinui moșului o nespūsă bucurie. Apoi plecară toți la casele lor.

În aceeași noapte lupii au mâncat în legătoare cânele unui tovarăș de vânătoare, iar eu am visat cu cojocul de blană!...

Sabin G. Truția.

A apărut

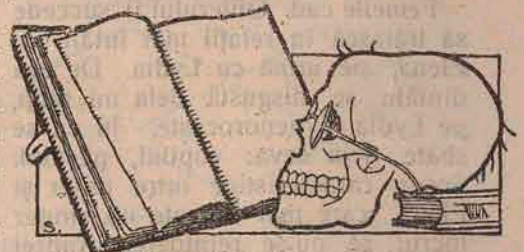
și se găsește de vânzare la administrația noastră:

**Două iubiri**

versuri lirice de

**RĂDU MĂRGEAN**

PREȚUL 7 Lei FRANCO.



## DĂRI IDE TEAMIA

**Om de prisos.**

Dramă în 5 acte, scrisă de B. LUCA.

Războiul a răscolit din temelii societatea și viața omenească. O lume întregă s'a prăbușit cu tot cörtejul ei de idei, de gânduri, fapte și sentimente marcate de-un anume echilibru și în locul ei s'a ivit o lume nouă și ciudată.

Această lume nouă e în formație încă, e în prefacere și fermentație. Scriitorii însă n'o lasă în pace, nu-i lasă procesul să se petreacă în taină. Ei îi smulg când astăzi, când mâine o lature, un gest, un fel de a fi și le înveșnesc în operele lor. Așa s'a ivit, dela războiu încoace, o literatură nouă la toate popoarele, o literatură purtând pecetea suferinței a omului nou, atât ca fond cât și ca inspirație și manieră.

În literatura noastră românească încă a început o astfel de direcție. Sumedenii de forme și subiecte din lumea nouă și-au făcut intrarea și la noi. Și cu cât ne depărtăm de vâlvătaia și de uraganul, care a germinat subiectele acestei lumi nouă, se înmulțesc și operele cu trăsătura mediului, a vieții și a vremii de după războiu.

„Om de prisos“, dramă în 2 acte, lucrarea unui tânăr dramaturg, este o operă care într'un fel deosebit, atât ca manieră cât și ca atitudine, a înveșnicit o parte din lumea sguduită, din societatea românească, peste care a trecut cizma de brută a războiului. Autorul ne duce într'o capitală de județ din vechiul Regat. Suntem în vara anului 1918, după încheerea păcii dela București. Se reîntorc tot mai mulți la vetre dintre cei plecați în Moldova și demobilizați în urma păcii. Andrei, un suflet curat și cinstit, plecase și el cu oștile să-și facă datoria. Acasă i-a rămas nevasta, Elena, și fiica, Lydia. Sub ocupațiune, la aceste femei se aciuiază un ofițer german, care se numește Sturm.

Femeile cad. Ofițerului îi succede să trăiască în relații mai întâiu cu Elena, pe urmă cu Lydia. De cea dintâiu se disgestă dela un timp, pe Lydia o nenorocește. În ea se sbate deja ceva: copilul, păcatul. Scene caracteristice între ofițer și Elena, care mai dorește un singur lucru: să nu se reîntoarcă Andrei din războiu. Lydia îi propune lui Sturm s'o ceară dela mamă-sa. Ofițerul nu vrea să facă acest lucru din motivul relației lui și cu Elena. Lydia nu știe nimic de această relație. Ea se învoește să fugă cu Sturm în Germania, între aceste tocmai sosește Andrei. Sdrențos, istovit, cu lada de campanie în spă-nare. El e atât de fericit că își re-vede casa. Iși pipăie lucrurile, fredonează, se plimbă agitat în lungul odăilor...

Elena are alte gânduri. Ea umblă să pândească pe Sturm, căci la ultima întâlnire i s'a părut prea rece și indiferent față de ea. La Andrei, vine unul, Mincă, un vechiu prieten, să-l vadă. În termeni vagi și depărtați Mincă face pe Andrei să înțeleagă ce-i în casa lui. El însă deocamdată nu vrea să creadă. În continuare (actul II), Andrei a descoperit singur relațiile Elenei cu Sturm. Îl doare acest lucru grozav. El se hotărăște se plece împreună cu Lydia la o moșie, la țară. Se pregătește trăsura. Dar Lydia vrea să fugă cu Sturm. O împiedică. Lydiei i se face rău. Doctorul chemat constată după culise, că „Doamna e probabil la întâia sarcină.“ Andrei aude și răcnește: amândouă... amândouă... El descoperă în casa sa o adevărată Sodomă, din care el, ca un al doilea Lot, trebuie se iasă numai decât. Acum înțelege vorbele sentențioase ale lui Mincă: „El e un om de prișos în casa lui...“ Impletindu-se își ia lada de campanie și pleacă din casa lui pentru totdeauna...

Drama e de-o putere elementară sgduitoare. În acțiunea, nu prea complicată, e atâta realitate crudă și atâta viață din viața nouă, creată de războiu. După ce ai citit această dramă te urmărește încă mult timp ca un fir roșu, în toate fibrele și simțesti parcă o puternică revoltă împotriva josițiilor omenesți svârlite la suprafața de războiu... Scrisă într'o artistică limbă românească și intruchipată într'un tot armonios, c'o adevărată manieră de artist, drama e un juvaer al dramaturgiei române, între multele opere dramatice de

altfel, apărute în timpul din urmă în literatura română.

TEODOR MURĂȘANU

### Buletinul cărții

O publicație de mare valoare culturală pentru toți iubitorii de cărți și în aceeaș vreme cu un rost bine precizat. Sprijinită de către instituțiile de editură și librării, ea ar putea deveni o operă trainică și cu rădăcini adânci printre bibliofili. „Centrala cărții“, care o scoate, merită toată sollicitudinea și toată lauda.

### Arhiva C. F. R.

Revista pentru cultura profesională a funcționarilor C. F. R. din Chișinău se impune tot mai mult prin o redactare aleasă și prin înfățișarea sa simpatcă. Unele din articolele sale se citesc cu interes chiar de către aceia, car n'au nimic comun cu C. F. R. Din punct de vedere literar semnalăm versurile ceferiste ale lui Jap, un viguros talent de poezie.

### Ramuri

Revista craioveană, cunoscută din vremuri vechi publicului cetitor din Ardeal, este și azi acelaș izvor prețios de literatură sănătoasă, care ni trebuie. Subt conducerea nemijlocită a d-lui Nicolae Iorga, ea ar trebui să se cetească de către toți cărturarilor noștri.

S. B.

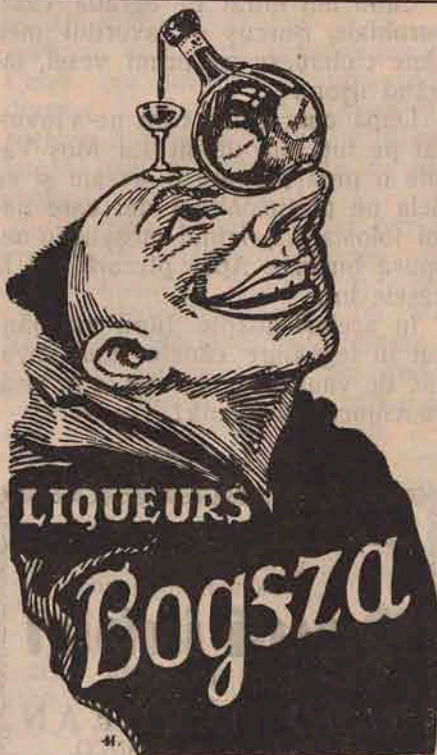


**Contrastele se atrag.** Într'un circ din orașelul Islington (Anglia) s'a serbat zilele acestea o cununie unică în felul ei. Mirele a fost un pitic, Robert Caudin cu numele, care deși în vârstă de 42 ani cântărește abia 42 pfunzi; adecă anul și pfundu. Mireasa lui, acum fericită soție e uriașa Ruby Trixy care se poate fali cu frumoasa greutate de 322 pfunzi deși e e numai jumătate așa de bătrână ca soțul ei. (De, amorul pe semne nu face astfel de socoteli.) Fiind mireasa prea grasă decât să se poată pleca spre mirele ei, a trebuit după cununie piticul să se urce pe-un scaun pentru ca să depună primul sărut pe buzele alesei.

**Cum se rezolvă criza de locuințe.** Un ziar din Germania publică premiu pentru acela care va găsi modalitatea cea mai bună întru rezolvirea crizei locuințelor. Cănd articolul am zimbic ca de-o imposibilitate, mai ales punând cazul c'ar fi și'n Germania atâtea elemente de evacuat, ca la noi... Peste câteva zile am cetit apoi un anunț în alt ziar. Doi inși găsiseră cheia problemei. Iată aci anunțul:

„Doi burlaci, unul de 25, altul de 60 ani, nefiind în stare să-și afle locuință confortabilă sunt nevoiți să se căsătorească cât mai curând posibil. Rugăm oferte de urgență dela dame serioase cu locuință...“ Urmează apoi numele amândorura. Ce nevoie mai au oamenii deci să publice premii?

**Elefantul în calitate de inginer.** În India când vrea să încerce cineva stabilitatea unui pod sau a vre-unei alte opere arhitectice se servesc oamenii de elefanți. Pe-un elefant nu-l poți face pentru nimic în lume să treacă pe-un drum ce nu i-se pare lui destul de solid ca să-i suporte greutatea. În privința aceasta uriașul animal are un instinct extraordinar de dezvoltat. Cunoșcându-se astă însușire bună a elefantului e adus de multe ori ca să-și „spună părerea“ într'o lucrare sau alta. Acelaș caz s'a întâmplat nu de mult la Londra. La edificarea unui garaj de automobile, proprietarul și-a exprimat îndoiala că terenul va fi destul de solid ca să poată susține autocamioanele cele grele. Arhitectul a cerut atunci cinci elefanți dela o menajerie ce se afla în localitate și i-a mână în garaj. Puternicile animale intrară înlăuntru, fără să arate cea mai mică împotrivire și astfel cei cinci „ingineri“ uriași cari cântăreau aproape 28 tone, dovediră pe deplin trăinicia clădirei.



**Cel mai iute om din lume.** Cu viteză de treizeci km. pe oră circulă tramvaiul electric prin străzile mai puțin frecventate, căci în cele cu frecvență mare viteza aceasta e interzisă. Cam tot această e distanța ce-o străbate pe oră un tren de poară, nu prea încărcat și lung. Dar ca un om, fără alte mijloace decât cu puterea propriului său trup să se miște atât de repede dela un loc la altul nu s'a pomenit până acum. Și totuși acest om există. Il cheamă Chartes W. Paddock și trăiește în America. Paddock acesta a parcurs anul trecut 100 metri în 10.4 secunde, 200 metri în 20.8 secunde, 300 metri în 33.2 secunde, 100 yarzi (91.4 metri) în 9.6 secunde și 220 yarzi în 20.8 secunde. Firește, cu aceeași iuțală nu poate fugi o oră întreagă, dovadă e faptul că pentru 300 metri i-a trebuit ceva mai bine de trei ori atâtă decât la prima sută. Oricum însă America se poate lăuda că are printre fiii ei și pe cel mai iute om din lume.

**Puterea predicei.** Om deștept e un preot în Beltast, care-a știut să trezească pocăință în inimile bărbaților necredincioși. Iată cum a fost cazul. O femeie observase că bărbatul ei o înșală. S'a hotărât însă să nu-i facă nici un reproș, ci s'a plăns preotului și l-a rugat pe acesta să predice 'n biserică cartea adulterului, pentrucă astfel să trezească 'n inima necredinciosului căință. Preotul, care era totodată și un orator foarte bun, ține deci o admirabilă predică, de-ar fi fost în stare să 'nmoaie și pietrele nu numai inimile omenești, iar către sfârșit zise că se află 'ntr-o prezență unii ce-a călcat în picioare sfințenia căsătoriei al cărui nume firește nu-l va pomeni. Se roagă însă pentru iertarea păcatelor lui, dacă în fine promite că se va îndrepta. Ca semn de pedeapsă și căință, respectivul necredincios, trebuie la sfârșitul slujbei să dăruiască un ban de aur în favorul săracilor. Când s'a terminat colecta în biserică s'a găsit în casetă nu mai puțin decât 37 bani de aur dela 37 de bărbați cari își înșelaseră soțiile și acum se căiau.

**Grija americanilor.** Au și americanii grijile lor. Cea mai mare dintre toate e angajarea servitorimei. Munca manuală în America plătindu-se totdeauna bine și țara stând pe baze democratice, distanța dintre stăpân și servitor o mai simte azi cel dintâi, cel din urmă nu. O băcătareasă bună primește azi dincolo de ocean o plată anuală de 1500—2000 dolari. Nici cu suma asta nu se mulțumesc însă damele bucătăriei americane ci formulează fel și fel de pretenții încă. Nu sunt deloc rare acele cazuri când cer să li-se pună la dispoziție pentru scopurile lor private un automobil propriu. Foarte rareori se declară o bucătăreasă în America gata a împărți automobilul cu stăpâna casei.

**Contabilitatea ei.** În atelierul unei modiste (orașul nu ne interesează) intră o mică și încântătoare actriță. Un nor de parfum o impresioară. Incepe tratative cu stăpâna atelierului pentru o pălărie nouă, capricioasă ce trebuie să fie deosebit de senzațională ca să birue orice concurență, însă „foarte, foarte ieftină încă trebuie să fie“, accentuă grațioasa preoteasă a Thaltel. După multe încercări și răsuciri în oglindă se hotără pentru o pălărie care nu costă decât 300 de lei. O plăti și când

să plece zise către modistă: „Tu însă fii așa de bună și fă-mi pentru pălăria aceasta 12 note. 11 dintre ele à 600 lei, pe seama prietenilor mei și-o notă în sumă de 1000, pe care-o vor plăti-o colegele mele!

**Nastratin Hogea,** vestitul bufon al Sultanelui dela Constantinopol, după ce scăpă de o boală lungă și grea merse la o baie publică din oraș, unde în lipsa lui de mai multe luni se schimbaseră întreg personalul. Cum baia aceasta era cercetată mai ales de elita orașului, și Nastratin nu prea punea mare preț pe exterior, servitorii necunoscându-l și crezându-l după straietele murdare un om de rând, îl îmbracă în hainele de scaldă cele mai rele. După baie Nastratin le întinde 20 asperi bacșiș, un dar princiar. La câțiva timp venit din nou la baie servitorii îi caută hainele cele mai alese, iar Nastratin de astădată nu-i onorează decât cu doi asperi. Unul dintre servitori își ia atunci inima în dinți și-l întrebă: „Domnule, ce înseamnă asta?“ — „Tot efectul își are cauza“ răspunde Nastratin. „Cei 20 asperi sunt bacșiș pentru serviciul de astăzi, iar cei doi de astăzi sunt pentru serviciul din rândul trecut. Prin urmare suntem achitați“.

**Rochia pantalon.** În America a cucerit rochia pantalon încă în cursul războiului teren mai ales între muncitorii fabricilor și călăuzele dela tramvae. Moda aceasta se menține și astăzi, după ce s'au convins că le oferă avantajii în exercitarea muncii ce o prestau. După ce pe urma războiului femeile au fost în mare măsură recrutate la servicii, cari înainte de război erau rezervate în special bărbaților, ideea rochiei pantalon a început din nou să agite cercurile interesate mai ales din Paris. Specialiștii modei de Paris dau acum proiecte asupra acestui subiect, studiate pe baza informațiilor luate dela toți croitorii Parisului. Gazeta parisiiană „Journal“ face propunere concretă pentru un nou model de rochie pantalon. Având în vedere că pantalonii sistem bărbătesc, primitiv pentru femeile anumite, e desavantajos din punct de vedere estetic, deoarece ar scoate prea în relief unele disproporții ale trupului femeii, ceea ce strică armonia formelor frumoase și femeile și-ar perde farmecul exteriorului, gazeta propune introducerea rochiuțelor până la genunchi, a căror falduri discrete să acopere partea de sus a pantalonilor lungi până la glesne, un model asemănător uniformei soldaților de munte din Scoția. Oricum rochia pantalon nu se dă bătută și cât de curând va da un nou asalt asupra Europei.

## GHICITORI

Deslegarea ghicitorilor publicate în Nr. 3 este următoarea :

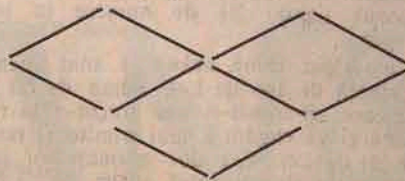
1. Ghicitoarea de cuvinte :

**caș — caval — cașcaval.**

2. Găcitoarea aritmetică :

**101 = 11111 : 11**

### 3. Găcitoarea geometrică :



Au deslegat bine în întregime, sau numai o parte din aceste trei ghicitori următorii cetitori ai noștri: Dna Dorina C. A. Iahoda, Cluj; Virgil Perian, prof. Brad; H. Sebastian Stanca, cl. IV. lic. Cluj; Stefania Blinarie, Sibiu; Sabin R. Iuțiu, licean, Turda; Traian Gămulea, Brașov; Gh. Iordache-Dâmbovițeanu, Cluj; Octavian Receanu, Miercurea-Ciuc; Petru Olariu, cand. de notar, Făgăraș; Grigoriu Sanislav, licean, Turda; Ioan Iovițescu, codrean, Zervești; N. Sârbu, caporal, Cluj; Adam Pascu, Dobra; Ovidiu Pop, licean, Brașov; D-ra Ecaterina Mateescu, Bolintin din Vale; Elena Vermeșan, Peșac.

## Scrisori dela redacție

**Crinul.** Regretăm, că nu putem publica ceea ce ați trimis, deoarece nu mai continuăm procesul monstruos despre care am scris în numărul 1.

**Olimpiu St. Buc.** Primit cu mulțumiri.

**Dr. Emil Poorean.** După cum vedeți, v'a întrecut alteineva. Când am primit manuscrisul Dv., acesta era cules. Treceți, vă rog, pe la noi, să luați manuscrisul.

**Gh. O. în Gr.** Vă mulțumim pentru aprecierea ce o faceți revistei noastre. Schița ce ați trimis-o ni se pare cam naivă puțin. Poate aveți ceva mai bun.

**V. Ugrin.** Nu mai aveți nicio restanță pe anul 1922. Vă mulțumim pentru propagandă ce ni-o faceți.

**M. Grajdiani.** De-aici vi s'a trimis regulat fiecare număr. Scrieți-ne ce numere vă lipsesc, ca să vi le trimitem din nou. Poeziile nu sunt reușite. Poate aveți altele mai bune.

**I. Adam, Belinț.** Scrieți la librăria „Cartea Românească“ în Cluj, ca să vi le trimită cu ramburs.

**D-ra Paraschiva Vlaicu.** Pe anul acesta aveți plătit 25 Lei. Mandatul s'a trimis din greșală.

**Dr. S. Pădureanu.** Din cei 80 Lei trimși, am trecut 50 lei în restanța anului 1922, iar 30 lei sunt pe anul acesta până la 1 Aprilie.

**Banca pop. „Jijia-Sitna“.** Confirmăm primirea sumei de Lei 120.

**Ilie Berlineanu.** Abonamentul Dv. este plătit până la 30 Iunie 1923.

**Victor Romocea.** Aveți dreptate. A fost greșală de tipar.

**Casina Intelectualilor, Zlatna.** Am primit în abonament Lei 120.

**Io. St. Se.** Destul de bună. Continuați și veți izbuti.

**P. O. Făg.** Slăbuță.

**Ștulu.** Nepublicabil.

**I. B. în S.** Vor apărea în numerii viitori.

**A. P. „Seara“** va apărea.

**V. G. în S. S.** Așa nu merge. Trebuie fraze scurte, stil îngrijit și clar și mai multă artă.

**Grațiana.** Regretăm, că nu le putem publica.

**Safta Ciora.** Numărul 25 nu este. Au apărut numai 24 de numere în anul trecut.

**Ion Cipu.** D-tră având pe anul trecut o restanță de 140 de Lei, suma de 50 Lei pe care ați trimis-o, am trecut-o la restanță și vă rugăm a mai trimite și restul de 90 de Lei. Cei doi abonați noi sunt trecuți cu abonamentul plătit pe 3 luni fiecare.

AU SOSIT ULTIMELE MODELE DE PALĂRII FINE „BOR-SALINO“ ȘI „HABIG“ LA

**Regele Pălărilor**  
CLUJ, Piața Unirii 17.

**ALBITURI PENTRU DOMNI SE AFLĂ PERMANENT**

3—23 Lloyd 1287



Oglinzile defectuoase  
le lucrează din nou

**HUNWALD**

CEA MAI MODERNĂ INSTALAȚIE DE ȘLEFUIT STICLĂ, ȘI ATELIER DE PUS GEAMURI.

**CLUJ**

TELEFON INTERURBAN 1-47.

Lloyd 1152

4—24

**Intreprindere Electrotehnică Românească**

**Teodor Maior**

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

**Furnizează:** Electromotoare, Dinamuri, Vase pentru gătit, Feară de călcat, Acumulatori, BECURI pentru orice tensiune și lumină, diferite alte aparate electrice și materiale de instalație.

**Execută:** la comandă orice instalațiuni de lumină, transmițeri de forță atât în loc cât și în provincie, PROIECTE ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT.

Stațiune de încărcat  
2-22 și reparat acumulatori.

Adresa destinatarului:

**ABONAȚI REVISTA „COSINZEANA“.**

PURTAȚI NUMAI ÎNCĂLȚĂMINTE

CU MARCA

**„CHAUSSURES ECHO“**

ESTE LUCRU CONSTATAT, CĂ ACEASTA  
ESTE **CEA MAI SOLIDĂ ȘI MAI  
IEFTINĂ ÎNCĂLȚĂMINTE**

*La administrația noastră se găsește de vânzare*

**Colecția completă din 1922 a revistei  
„COSINZEANA“**

*Cu sute de ilustrații, numeroase articole, proză și versuri, este cel mai potrivit cadou ce se poate face la zile onomastice, ori la serbări școlare.*

**Prețul unei colecții nelegate Lei 120.—  
O colecție legată frumos . . . Lei 180.—**

**Friedrich Czell și Fiii. Grupa Dr. Vilhelm Czell**

Fabrica de bere din Mănăstur, fabrică de liqueur și rum și mare depozit de vinuri.

Cluj, Str. Mănăstur, 4—6.

**Izvor de aprovizionare de primul rang pentru:**

Liqueur, rum și cognac

Specialități alcoolice (rachiuri)

Vinuri ardelenene de masă și speciale **BERE**

Toate în butoaie și în sticle!

Specialitatea casei:

**Berea brună specială nutritivă „Hercules“ și  
Berea albă „Monoștor“ — amândouă soiurile de  
bere sunt cele mai excelente și cele mai plăcute**

Lloyd 7—24